

Inovativní přístup k rozvoji Informačního managementu magisterského oboru studia na VŠE v Praze

Vlasta Střížová¹, Zdeněk Smutný¹

¹ Katedra systémové analýzy, Fakulta informatiky a statistiky,

Vysoká škola ekonomická v Praze

nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3

strizov@vse.cz

Abstrakt: Rostoucí globalizace, konkurence, ale i ekonomická situace u nás i ve světě, silný rozvoj technologií a rychlé změny v organizacích jsou jen malým výčtem důležitých faktorů, proč se stávají inovativní myšlenky a přístupy stále důležitější i na univerzitách. Cílem tohoto příspěvku je přispět k inovaci magisterského oboru studia Informační management na VŠE v Praze. Příspěvek vychází z teoretických přístupů k pojetí informačního managementu a zároveň mapuje a porovnává současný stav a přístupy vybraných univerzit k magisterskému studijnímu oboru Informační management. Doporučení vycházejí zejména z průzkumu u absolventů oboru Informačního managementu z Fakulty informatiky a statistiky VŠE v Praze, kteří jsou delší dobu zaměstnaní v praxi.

Klíčová slova: inovace, informační management, magisterský obor studia

Title: An innovative approach to the development of the master study of the Information management at the University of Economics in Prague

Abstract: Increasing globalization, competition, but also the economic situation in our country and in the world, a powerful development of technology and rapid changes in organizations are just a few of the important factors why an innovative ideas and approaches become increasingly important for the universities. The aim of this paper is to contribute to the innovation of the master study of the Information management (field of study) in the University of Economics in Prague. The presentation is based on the theoretical approaches to the concept of the information management and at the same time it maps and compares the current situation and approaches of the selected universities to their master study in the Information management. Recommendations are primarily based on the survey of the graduates of the Information management from the Faculty of informatics and statistics, University of Economics in Prague, who have been employed in practice for longer time.

Keywords: Innovation, Information management, Master's field of study

1 ÚVOD

Vyjdeme-li z mezinárodních zkušeností, není inovace výhradně výsadou podniků výroby a služeb, ale je i důležitou součástí práce univerzit. Pohled OECD [13] na inovaci lze aplikovat i na univerzity a to umožňuje chápat inovaci v širokém slova smyslu jako zavedení zcela nového nebo významně zlepšeného produktu nebo služby, procesu, marketingu, organizačních postupů, organizace práce a externích vztahů. Může být založena na jedné významné změně nebo celé řadě malých postupných změn.

Výzvy, příležitosti, ale i ohrožení, které před univerzitami stojí, jsou dány řadou faktorů. Jedná se například o rostoucí konkurenci, měnící se požadavky trhu pracovních sil, demografické faktory, zásahy státu do vzdělávací soustavy, požadavky zaměstnavatelů, možnost vzniku „nových trhů“, tlak na snižování nákladů – resp. investic ze strany státu do vzdělávání, apod.

S tím koresponduje také aktuální zpráva Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy o stavu vysokého školství v ČR [12], kde se odráží současný stav včetně existence 74 vysokých (26 veřejných, 2 státní a 46 soukromých). V následujících letech bude také klesat populace věkových ročníků 19–20, přičemž se bude zvyšovat podíl starších ročníků, které budou nově začínat studium (tzv. odložená poptávka po studiu). [9] V takto konkurenčním prostředí jsou inovativní přístupy jednotlivých vysokých škol důležité pro jejich budoucí rozvoj potažmo samotnou existenci.

Vedle takto konkurenčního prostředí je důležitým faktorem ovlivňující úspěšnost či prestiž jednotlivých oborů také uplatnění jejich absolventů. Platí to i pro absolventy inženýrských a technických oborů. Zásadním kritériem při uplatnění absolventů v komerčních firmách jsou jejich znalosti nabyté při studiu. V oblasti ICT je tento stav v České republice neutěšený, neboť „většina bakalářů (přibližně 85 %) nemá znalosti potřebné pro vstup do praxe jakožto kvalifikovaného pracovníka bez nutnosti dalšího finančně náročného tréninku. Na magisterském stupni vzdělání se jedná přibližně o 40 % absolvent.“ [4] Z těchto důvodů je potřeba kontinuální sebereflexe vysokých škol v oblasti vzdělávání a následného uplatňování ICT specialistů v praxi. K vytvoření strategicky zaměřeného programu budování inovační výkonnosti mohou na univerzitách vést následující kroky:

- Realisticky vyhodnotit současný stav (interní pracovníci, podniky a organizace – „odběratelé“ absolventů, absolventi)
- Analyzovat požadavky (vzniklé z vyhodnocení a současných trendů v ČR i v zahraničí)
- Plánovat změnu s dostatečným předstihem
- Připravit změnu
- Předložit změnu ke schválení (vědecká rada fakulty a Akreditační komise vlády ČR)
- Zavést změnu.

Z hlediska typu inovací se může jednat podle [1] a [13] o inovace produktové, procesní, marketingové a organizační. Při jejich užití v inovaci studijního oboru je možné jednotlivé typy inovací charakterizovat následovně:

Produktová inovace – inovace studijního oboru, tzn. skladby a obsahu předmětů, jejichž charakteristiky nebo možnosti využití jsou zcela nové nebo výrazně zlepšené.

Procesní inovace – zavedení nové metody výuky nebo distribuce znalostí a dovedností, tedy o změny postupů, využití technologií, apod.

Marketingová inovace – propagace oboru využitím dosud nevyužitých nových médií nebo techniky s důrazem na lepší naplnění potřeb „klientů“ - absolventů středních škol doma i v zahraničí a potenciálních zaměstnavatelů nebo oslovení zahraničních studentů apod.

Organizační inovace – zavedení nové organizační metody do postupů, pracovních míst, vnějších vztahů – např. nový přístup k získávání znalostí, intenzivní spolupráce na studentských projektech s jinými (domácími i zahraničními) univerzitami, spolupráce na řešení projektů s konkrétními podniky apod.

Cílem inovativních přístupů k magisterskému studijnímu oboru Informační management je mimo jiné zvýšení jeho „image“ a přínosu pro jeho uživatele. Výsledek je ovlivněn jasnou komunikací cílů a marketingem, pružností ve smyslu rychlé reakce na novinky a změny, zvyšováním produktivity výstupů např. v těsnějším propojení „teorie a praxe“, využitím nových technologií a sociálních sítí ve výuce.

Z pohledu členění inovací na přírůstkové, radikální a přelomové [7, str. 24–27] (členění podle novosti výsledků) se v souvislosti s reakreditací studijního oboru jedná zejména o první typ inovace, tedy přírůstkovou inovaci, ve které dochází k modifikaci, zdokonalení, zjednodušení, konsolidaci nebo posílení stávajících předmětů, procesů, či organizačních nebo marketingových metod.

Také zahraniční univerzity se daným tématem intenzivně zabývají. Jako příklad je zvolena renomovaná škola Harvard Business School, která realizovala výzkum výukových programů a metod. Výzkum [3] přinesl závěr, že je třeba zaměřit pozornost nejen na výuku v učebnách, ale na získávání skutečných zkušeností vyžadujících jednání a větší spolupráci. Absolventi budou vedeni k převodu znalostí do schopnosti „umět udělat“ – tedy aplikovat je. Kromě rekonstrukce vzdělávacích programů byla zřízena také nová inovační laboratoř, kdy studenti pracují po určitou dobu v různých destinacích v různých organizacích a následně v týmech řeší projekty nových produktů nebo služeb pro organizace.

2 POUŽITÉ VÝZKUMNÉ METODY

V tomto příspěvku nejdříve využíváme komparační přístup z mezinárodního hlediska. Právě nutnost mezinárodní konkurenceschopnosti českého vysokého školství nás přivedla ke komparaci tohoto oboru se zahraničními univerzitami. Srovnáváme pojetí informačního managementu na VŠE v Praze s dvěma vybranými univerzitami v USA, kde má tento obor dlouholetou tradici. Univerzity v USA jsme vybraly z důvodu sledování trendů v této oblasti, neboť lze oprávněně předpokládat, že právě zde se budou odrážet aktuální globální nároky na absolventy oboru informační management. Myslíme si, že právě tento srovnávací vhled do této problematiky v současnosti chybí, neboť příspěvky směřované na nároky firem a uplatnitelnost absolventů ICT oborů v ČR jsou dnes k dispozici (např. zmíněné příspěvky [4], [5] a [11]).

Při níže uvedené komparaci jsme využili studijní plány jednotlivých oborů včetně doprovodných textů, abychom získali širší pohled na výsledného absolventa jednotlivých univerzit a mohli zjištěné rozdíly dále diskutovat. Demonstrujeme zde různé přístupy k naplňování kompetencí absolventů v USA a EU, což úzce souvisí i se samotným pojetím informačního managementu. Různé přístupy k němu definujeme ve třetí kapitole. Následuje dotazníkový průzkum mezi absolventy našeho oboru, kteří ukončili studium v letech 2006–2012. Na základě takto realizovaného kvantitativního výzkumu a získaných dat jsme provedli jejich vyhodnocení a dále jsme je interpretovali a představili v širších souvislostech v následné diskuzi směrem k inovativnímu přístupu k danému oboru.

3 POJETÍ A CHARAKTERISTIKY INFORMAČNÍHO MANAGEMENTU

Informační management (nebo také řízení informací), využívá podle Wilsona [18] manažerské principy k získávání, organizaci, řízení, distribuci a používání informací za účelem efektivního fungování organizací všech typů.

Podle Vymětala [16] lze informační management definovat jako transdisciplinárně pojatý soubor poznatků, metod a doporučení systémových přístupů a informatiky, které pomáhají účelně realizovat informační procesy manažerského myšlení a k dosažení podnikatelských cílů organizace.

Business Dictionary [17] definuje informační management jako aplikaci technik řízení ke sběru informací, jejich komunikaci uvnitř a vně organizace a jejich zpracování tak, aby manažeři mohli rychleji a lépe rozhodovat.

Informační management je podle PC Magazínu [19] disciplína, která analyzuje informace jako organizační zdroj. Pokrývá definování, užití, hodnotu a distribuci dat/ informací v organizaci, ať jsou zpracovány pomocí počítačů či nikoli. Ohodnocuje druhy dat/informací organizace pro jejich efektivní fungování a pokrok.

Z výše uvedených charakteristik je patrné, že se v pojetí informačního managementu setkáváme s nejednoznačností výkladu. Nejednoznačnost výkladu podle Vodáčka a Rosického [15] vyplývá zejména z nejednoznačností vymezení pojmu management a pojmu informace a permanentně se vyvíjejícím chápáním pojmu samého. Z tohoto důvodu budeme dále vycházet z aktuálního chápání informačního managementu dle Doucka [6] a budeme jej dále porovnávat s jeho pojetím na vybraných univerzitách v USA v následující části.

3.1 POJETÍ INFORMAČNÍHO MANAGEMENTU NA VYBRANÝCH UNIVERZITÁCH

Katedra systémové analýzy Fakulty informatiky a statistiky VŠE v Praze chápe Informační management jako obor, který pokrývá všechny aspekty práce s informacemi pro zvýšení účinnosti (efektivity) organizací v různých zaměstnaneckých sektorech. Informační management v pojetí katedry systémové analýzy je chápán v nejširším pojetí „kdy systémové přístupy umožňují zkoumat aspekty řízení podpory hlavních a vedlejších procesů podniků v mnoha souvislostech a s přihlédnutím k co největšímu počtu jejich vzájemných vazeb a se sledováním dalších vazeb směrem k okolí

podniku. Jedná se tedy o pojetí informačního managementu s vysokou komplexitou zkoumaných jevů“ [6, str. 16].

Cílem studijního oboru je připravit studenty jako informační profesionály, tzn. vybavit je schopnostmi potřebnými pro všestranné manažery, schopné práce v různých typech organizací a vybavené dovednostmi v informačních technologiích se zvláštním zaměřením na podnikové informační systémy. Obor je proto koncipován tak, aby připravil absolventy pro řadu rolí, zahrnujících řízení podnikových informací a navazující služby. Za nezbytné znalosti, schopnosti a dovednosti, zúročené v odpovědnostech informačních manažerů lze dle katedry systémové analýzy Fakulty informatiky a statistiky VŠE v Praze považovat zejména: informační strategie a formulování politiky, analýza a design architektury informačního systému, řízení informačních zdrojů, fungování organizace z manažerského i provozního pohledu, efektivní komunikace, průběh rozhodování a metody přípravy a hodnocení rozhodnutí, kritické a kreativní myšlení, vedení lidí a týmů, etika, metody a techniky modelování a analýzy požadavků komplexních systémů a jejich aplikace, projektový management (včetně zhodnocení plánování, zabezpečení zdroji, monitorování vývoje a sledování pokroku, kvality a řízení rizik), inovace různých typů, příležitosti a hrozby plynoucí z okolí organizace, řízení změn v organizaci, techniky pro analýzu informačních potřeb, jejich užití a zajištění, metody rozhodování a kontroly.

Univerzita v Oregonu [2] chápe studium na oboru Informační management jako propojení čtyř klíčových komponentů: Informační management (zaměřením na informační zdroje, komunikaci a nástroje řízení), Business management (zaměřuje se na aspekty strategií řízení organizací a organizační struktury), Informační design (se zaměřením na identifikaci, organizaci a prezentaci informací), Aplikovaný výzkum (je zacílen na rozvoj psaní a použití výzkumných metod v souvislosti se závěrečnou diplomovou prací).

Univerzita ve Washingtonu [8] v oboru Informačního managementu formuje vedoucí pracovníky, kteří budou vědět, jak řídit informace a tvořit informační systémy, aby uspokojili organizační potřeby a byli schopni měnit informace a technologické zdroje dneška do zdrojů změny, růstu a inovací. Absolventi mají zásadní analytické a řídicí dovednosti nutné zejména pro vedení komplexních informačních projektů.

Z výše uvedených charakteristik je patrné, že přístup k oboru Informačního managementu je (alespoň na zkoumaných univerzitách) velmi podobný a zahrnuje jak oblast informací a práci s nimi, tak různé aspekty řízení a fungování organizací, informačních systémů a projektového řízení. Lze tedy konstatovat, že pojetí magisterského studijního oboru Informační management na VŠE v Praze je adekvátní pojetí v zahraničí.

3.2 POROVNÁNÍ SKLADBY PŘEDMĚTŮ VYUČOVANÝCH NA VYBRANÝCH UNIVERZITÁCH

Vysoká škola ekonomická v Praze, obor Informační management magisterského studia má ve studijním programu zařazené následující povinné a oborově volitelné předměty, viz Tabulka 1. Současné studium je určeno převážně pro následující manažerské profese: Manažer informatiky ve společnosti (CIO), Manažer rizik, Projektový manažer, Obchodní manažer a další cílové profese: Business analytik, Business konzultant, Auditor informačních systémů.

Povinné předměty	Oborově volitelné předměty	
Informační management	Audit informačních systémů	Teorie a techniky procesního modelování
Systémová dynamika	Prezentace a komunikace informací	Informace a média
Organizace a informace	Informatizace: lidé, technologie a globalizace	Nová média a sociální sítě
Systémy pro podporu rozhodování	Úvod do teorie systémů	Trendy v informačním managementu II
Optimalizace podnikových procesů	Trendy v informačním managementu I	Trendy IS/ICT
Řízení projektů	Řízení informačních systémů (anglicky)	Enterprise Computing: servisně orientované standardy a architektury
Diplomový seminář	Úvod do řízení projektů	Počítačové a informatické právo

Tabulka 1: Povinné a oborově volitelné předměty oboru Informační management na VŠE v Praze

Univerzita ve Washingtonu, vymezuje v magisterském studijním oboru Informační management jako hlavní části: strategické plánování, design systémů, vedení organizací, informační management, informační technologie. V Tabulce 2 jsou uvedeny hlavní kurzy spadající do oblasti informační, oblasti managementu a oblasti propojující znalosti.

Hlavní kurzy „Informační“ potřebné pro analýzu a organizování informací	Hlavní kurzy „Managementu“ základ dovedností v užívání informací jako nástroje řízení v organizacích	Integrační kurzy – propojující znalosti
Metody designu pro interakci a systémy	Politiky, právo a etika v informačním managementu	Podstata informačního managementu
Informační systémy a modelování pomocí XML	Řízení informací v organizacích	Systémy vyhledávání informací
Koncepční design databáze	Informace a řízení změny	Terénní výzkum v informačním managementu (praktické aplikace konceptů v praxi) Plánování projektu Podílníci (stakeholders), informace a technologie

Tabulka 2: Kurzy hlavních oblastí studijního oboru informační management na Univerzitě ve Washingtonu.

Univerzita v Oregonu, uvádí pro obor magisterského studia Informační management čtyři klíčové oblasti. Předměty zařazené v jednotlivých oblastech jsou uvedeny v Tabulce 3.

Klíčová oblast Informační management	Klíčová oblast Business Management	Klíčová oblast Informační Design	Klíčová oblast Aplikovaný výzkum
Řízení dat a komunikace	Řízení organizací	Informační design a komunikace	Metody výzkumu
Informační systémy a management	Manažerské účetnictví pro rozhodování	Trendy v informačním designu	Závěrečná práce – podpora při výběru a zpracování výzkumných témat závěrečných prací
Projektový management	Marketing, management a plánování	Řízení informačních aktiv	

Volitelné předměty: Podnikové plánování, Modelování dat, Podniková etika, Podnik 2.0 a Social computing, Informační architektura, Informační technologie a Etika, Význam finančních dat, Řízení bezpečnosti informačních technologií a informačních systémů, Proces versus praxe (jak věci dělat), Search marketing, Systémové analýzy, Udržitelný business, Semantický web

Tabulka 3: Kurzy klíčových oblastí magisterského studijního oboru Informační management na Univerzitě v Oregonu.

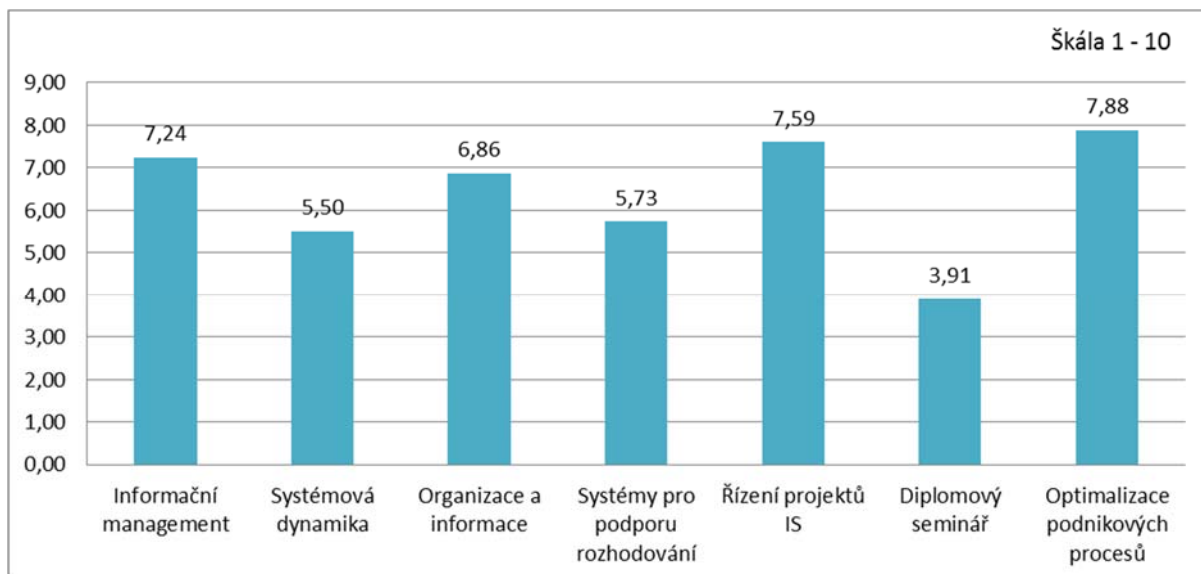
Struktura předmětů je na výše uvedených univerzitách obdobná a studijní obor na VŠE v Praze je z velké části pokrývá, i když pod jinými názvy. Za vhodné možnosti rozšíření nabídky zejména v oborově volitelných kurzech lze uvažovat např. o manažerském účetnictví pro rozhodování, marketing management a plánování, význam finančních dat nebo některé „informační“ kurzy Univerzity ve Washingtonu.

4 VÝZKUM U ABSOLVENTŮ MAGISTERSKÉHO STUDIJNÍHO OBORU INFORMAČNÍ MANAGEMENT NA VŠE

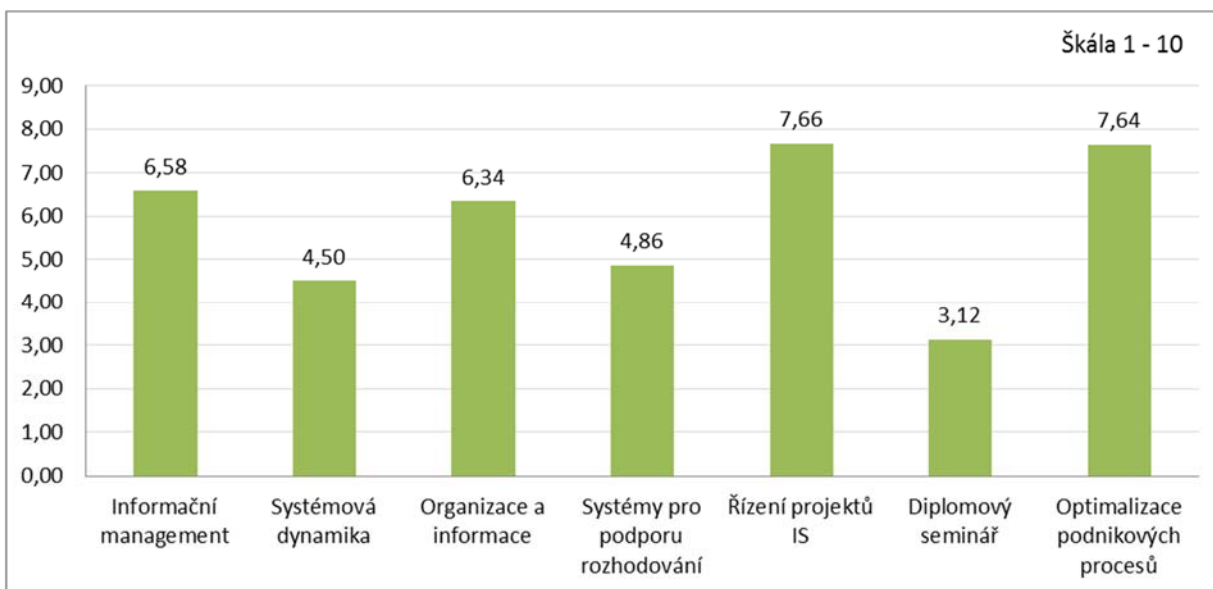
Výzkum probíhal v období listopad – prosinec 2012. Osloveno bylo celkem 220 absolventů studijního oboru Informační management z let 2006–2012. Výzkumu se zúčastnilo 74 z oslovených absolventů, což činí 33%. Jsme si vědomi možného zkreslení výsledku průzkumu daného vzorkem respondentů, přesto to pokládáme za hodnotnou sondu mezi absolventy. Cílem výzkumu bylo přispět k inovaci studijního oboru, která povede k růstu jeho prestiže v domácím i mezinárodním prostředí, k vyšší kvalitě absolvujících studentů a k růstu poptávky po nich na trhu práce. Zároveň tento výzkum odráží aktuální potřeby prostředí, ve kterém se absolventi oboru informační management nacházejí. Katedra systémové analýzy proto oslovila, v souladu s inovačními trendy obecně i na zahraničních univerzitách, skupinu absolventů oboru pracujících na různých pracovních pozicích v praxi, pro zjištění jejich názorů na:

- přínos absolvovaných studijních předmětů pro osobní rozvoj a jejich praktické uplatnění a možnosti jejich zlepšení/úpravy,
- možné směry, kterými by se měl obor podle požadavků praxe dále rozvíjet, aby byl přínosem nejen pro znalosti a dovednosti absolventů, ale i jejich potenciální zaměstnavatele.

Povinné předměty hodnotili absolventi v první části dotazníku dle přínosnosti pro vlastní osobní rozvoj. Hodnocení zahrnovalo aspekty rozvoje kritického myšlení, analytického myšlení, celkového rozhledu, hodnotících schopností, nadhledu nad problematikou, uvědomění si širších souvislostí zkoumaných jevů, různých přístupů k problematice, práce s informacemi, vyvozování závěrů, apod. Při hodnocení mohli absolventi zvolit u jednotlivých předmětů na škále 1 (nejméně přínosné) až 10 (nejvíce přínosné). Celkové výsledky jednotlivých předmětů jsou pak průměrem všech hodnocení daného předmětu. Výsledky jsou shrnuty v prvním grafu.

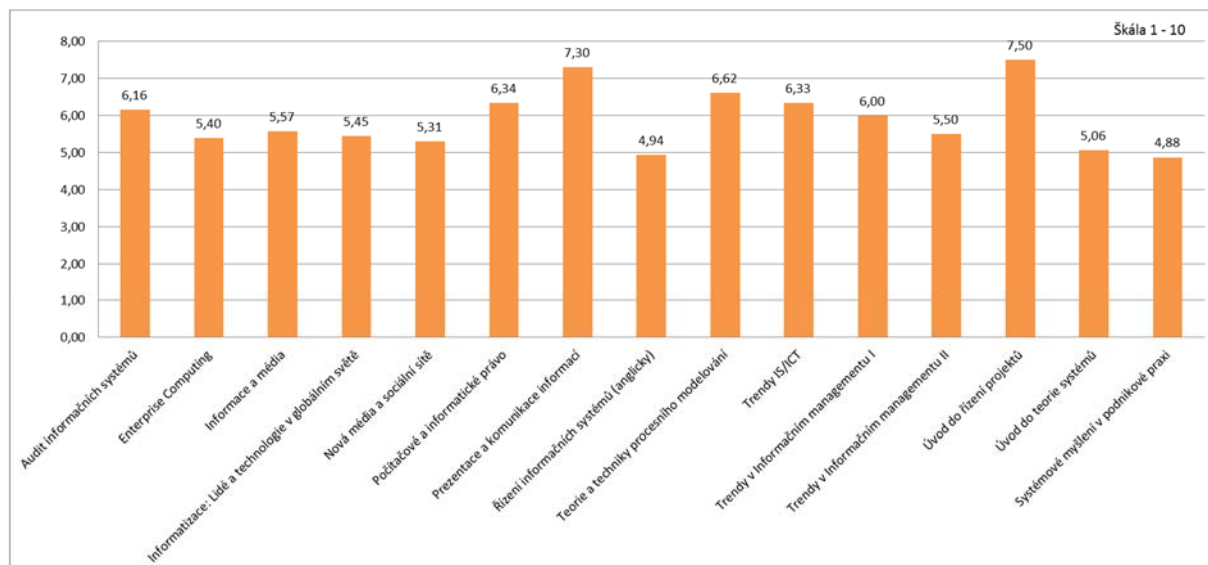

Graf 1: Hodnocení přínosu povinných předmětů pro osobní rozvoj.

Graf 2: Hodnocení přínosu povinných předmětů pro praxi.

Na stejném základě hodnotili absolventi povinné předměty dle přínosnosti pro uplatnění v praxi, viz Graf 2. Volitelné předměty, absolvované během studia, hodnotili absolventi, dle jejich přínosnosti pro osobní rozvoj a uplatnění v praxi, viz Graf 3.

Graf 3: Hodnocení přínosu volitelných předmětů pro osobní rozvoj a praxi.

Souhrn výstupů z ankety k povinným a oborově volitelným předmětům magisterského studijního oboru Informační management na zařazení předmětů do portfolia povinných předmětů i oborově volitelných předmětů vychází z návrhů absolventů na základě jejich vlastních zkušeností a požadavků praxe.

Většina absolventů považuje současný mix předmětů za poměrně vyvážený. Kladně hodnotí spojení kritického myšlení a nadhledu nad věcí, chápání informací, znalostí a současného světa, dále organizační pohled z praxe a zaměření na „soft skills“, zkušenosti získávané s vedením týmu a spoluprací na reálných příkladech v současných podmínkách. K velice přínosným řadí zaměření předmětů: projektové řízení, optimalizace podnikových procesů a informační management.

Absolventi, kteří v praxi realizují velmi komplexní procesy, považovali hodnocení předmětů za obtížné. Důvodem bylo, že tito absolventi považovali každý předmět za přínosný, protože si z každého vybrali to, co je pro ně využitelné – odnesli si např. určitá teoretická východiska, která uplatňují v praxi, zatímco jiné části pro ně na dané pozici přínos neměly.

Dle zkušeností absolventů patří k nezbytnému penzu znalostí a dovedností informačního manažera:

- rozvoj kritického, analytického a systémového myšlení,
- zkoumání problémů z různých úhlů pohledu,
- znalost managementu a fungování organizace, včetně procesů,
- odhalování, hodnocení a uspokojování informační potřeby v organizaci i v jejích částech,
- týmová práce, vedení týmu a práce v týmech,
- týmové projekty k řešení reálných problémů s intenzivnějším propojením s praxí – resp. se zapojením reálných firemních partnerů,
- teorie a praxe informačních systémů a důsledky informatizace.

Doporučení, která považovali absolventi za rozhodující pro rozvoj oboru jako celku:

- Provázat jednotlivé předměty – logická a praktická návaznost seminářů na teoretické části předmětu. Zvětšit počet hodin seminářů – více hodin zaměřených na procvičování považují za přínosnější.
- Zaměřit semináře více na praxi a praktické příklady, neboť společnosti chtějí zaměstnávat absolventa, který má představu o tom, jak podnik funguje ve skutečnosti v praxi, orientuje se v tom, co je to lidský faktor, jakým způsobem ho řídit, pracovat s ním a vést ho i řešit problémy. Více předmětů (ať povinných, nebo volitelných), které by byly praktičtější zaměřené na propojení informačních technologií a podnikání (ekonomické aspekty, atd.).
- Za největší překážku „na trhu práce“ viděli někteří z nich absenci reálné praxe a doporučují proto rozšířit výuku o praktickou část – stáž ve firmě. Návrh zněl na zařazení jednosemestrálního programu (např. od září, kdy by firmy mohly studenta zaškolit a v průběhu semestru by již probíhala praxe), který by umožnil lepší propojení oboru s praxí a studentům by dal možnost poznat obor i z reálného života (alternativa k nabídkám firem v rámci zpracování diplomových prací).
- Posílit spolupráci se zahraničními vysokými školami (zahraniční výměnné pobyty, společné projekty i ve výuce).

Doporučení k předmětům se týkala zejména navýšení studia o praktickou součást řešení reálných (nikoli imaginárních) projektů a doplnění nových trendů a některých metodik.

Byl také navržen nový model pro vedení diplomového semináře – na začátku prvního semestru prvního ročníku společně 4 hodiny a dále zavést pouze povinnou konzultaci s vedoucím práce s tím, že do konce semestru student odevzdá min. 40 % diplomové práce.

Absolventi dále doporučili zařadit do magisterského studia i začátečnický kurz anglického jazyka pro ty, kteří dosud studovali jiný jazyk. Za ideální považují prosadit pokračování studia jazyka i na magisterském studiu. Dva povinné předměty doporučují studovat v cizím jazyce s tím, že jeden z nich by měl vyučovat zahraniční lektor.

K udržení v portfoliu předmětů oboru doporučili absolventi na základě vlastních zkušeností a požadavků praxe zejména předměty: optimalizace podnikových procesů, informační management, organizace a informace, komunikace a prezentace. K dalším konkrétním návrhům patřilo zařadit nebo rozšířit předměty o: řízení projektu informačních systémů (jak v praxi používat MS Project), seminář projektová dokumentace (ucelená dokumentace projektu informačního systému), teorie a techniky procesního modelování, právo a legislativa v informačních technologiích, dolování z dat a datové sklady, ochrana informací a znalostí, inovační proces a inovační strategie, podnikovou architekturu.

Návrhy absolventů ke skupině oborově volitelných a případně volitelných předmětů se týkaly zejména možnosti rozšíření portfolia těchto předmětů, aby si student mohl vybírat dle určitého/skutečného zájmu o předměty, které dotvoří jeho představu o budoucí profesionální orientaci.

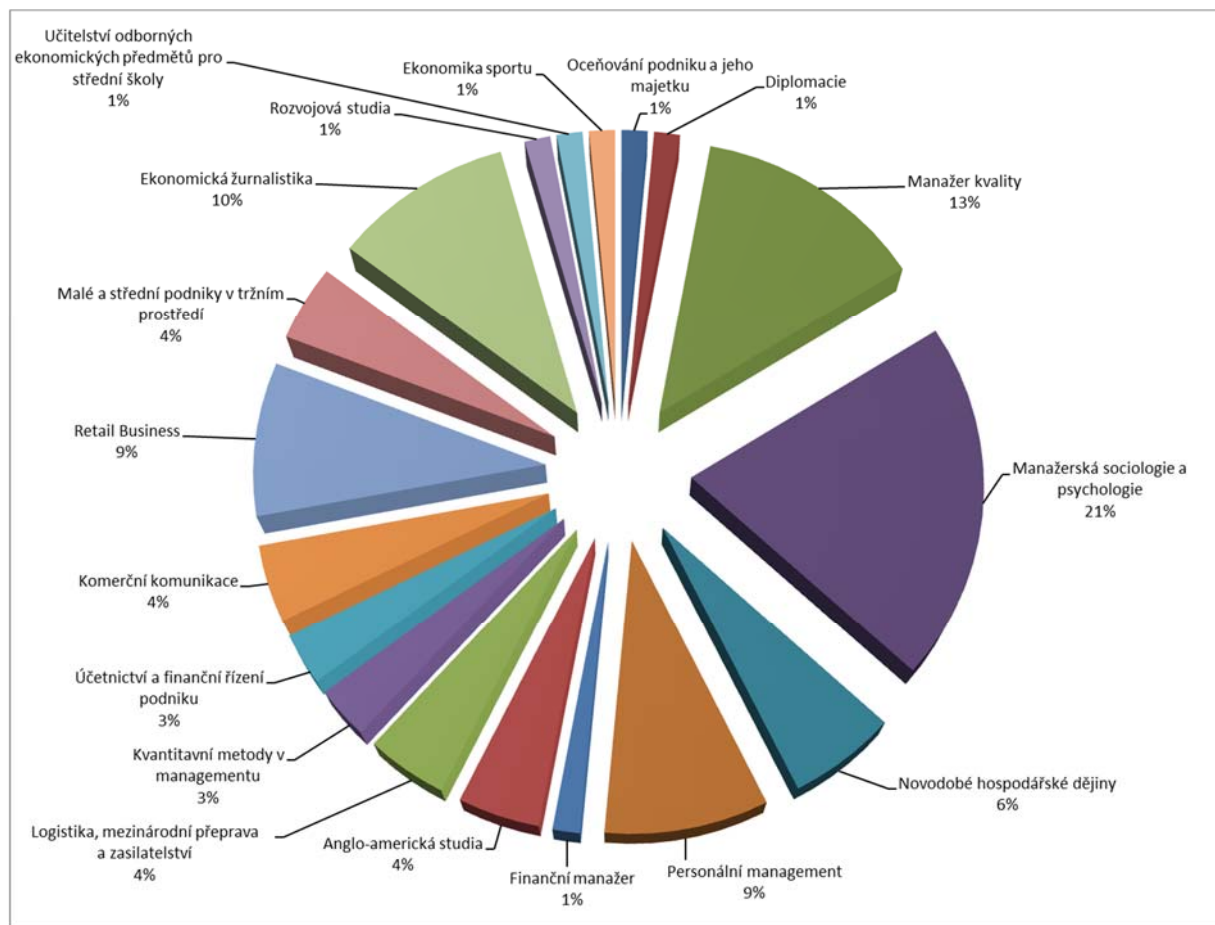
Za vhodné považovali někteří absolventi zařazení následujících předmětů: ekonomika informačních systémů, analýza trhu informačních a komunikačních technologií, transformace podnikání v éře software jako služby, podpora byznysu informačních technologií a role manažera informatiky ve společnosti (CIO), testování softwarových aplikací, systémové myšlení v podnikové praxi, dokumentace projektu informačního systému, objektově orientovaná analýza a design nebo zavádění procesního řízení v praxi nebo některé technicky orientované předměty. Za zajímavý návrh lze

považovat návrh na zařazení volitelných jazykových kurzů zaměřených na oborovou terminologii v cizím jazyce.

4.1 VEDLEJŠÍ SPECIALIZACE

Specifikum VŠE v Praze v českém kontextu jsou vedlejší specializace, kdy si student v navazujícím magisterském studiu může vybrat na jakékoli fakultě VŠE v Praze další specializaci ke své hlavní specializaci. Jedná se o nedílnou součást magisterského studia informačního managementu a slouží k další profilaci absolventa. V současnosti je nabízeno téměř šedesát vedlejších specializací [14]. Vedlejší specializace se zakončuje státní zkouškou z vedlejší specializace, která se skládá po absolvování příslušných předmětů. Z celkového počtu 120 ECTS kreditů (evropský systém přenosných kreditů) pro celé navazující studium je pro ni vyčleněno 30 kreditů. Takto strukturované studium je inspirováno zahraničními univerzitami především v USA, kupříkladu uveďme Massachusetts Institute of Technology (MIT) nebo University of California (UCLA), které umožňuje studentovi lepší profilaci vzhledem ke svému současnému či budoucímu zaměstnání včetně interdisciplinárního rozhledu, což může být považováno jako konkurenční výhoda oproti absolventům z jiných vysokých škol v České a Slovenské republice. Právě zaměření studia ICT na „soft skills“ je důležité pro jejich následné uplatnění v praxi [11], přičemž možnost volby vedlejší specializace

Z výsledků výzkumu vyplývá, že většina absolventů vystudovala některou z následujících vedlejších specializací: Manažerskou sociologii a psychologii, Manažera kvality, Ekonomickou žurnalistiku, Retail Business nebo Personální management – podrobněji viz Graf 4, přičemž první zmíněná byla také nejlépe hodnocena z hlediska přínosu pro osobní rozvoj či uplatnění v praxi. Naopak nejhůře byla z uvedených hodnocena Ekonomická žurnalistika.

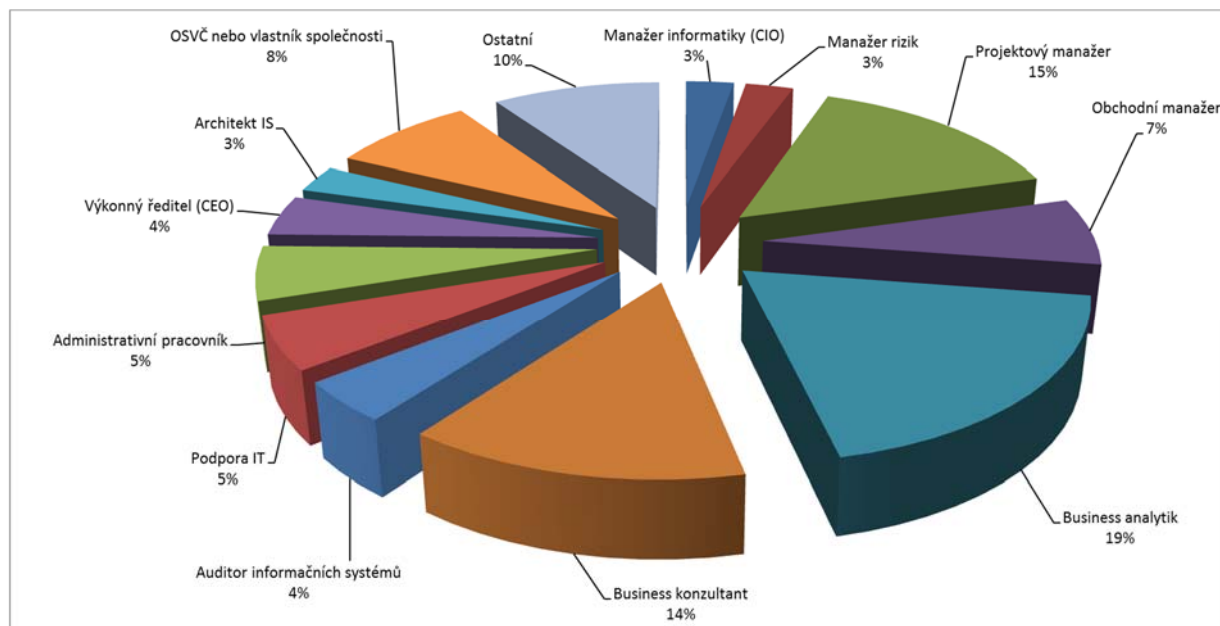

Graf 4: Rozložení absolutoria vedlejších specializací.

Absolventi měli možnost při zpětném pohledu doporučit současným studentům vhodnou vedlejší specializaci, vzhledem k zaměření hlavní specializaci a budoucího uplatnění v praxi. Obecně doporučovali vedlejší specializace zaměřené na „soft skills“ a pochopení fungování celé organizace, s tím korespondují také nejčastěji doporučované vedlejší specializace: Manažerská sociologie a psychologie a Manažer kvality, který poskytuje pohled na organizaci z hlediska standardů ISO 9001, ISO 14 001 a OHSAS 18 001.

4.2 UPLATNĚNÍ ABSOLVENTŮ Z ROZPĚTÍ LET 2006 AŽ 2012

Mnoho studentů informatiky na VŠE v Praze pracuje již při studiu, což jim dovoluje především možnost sestavit si plně rozvrh podle svých představ a časových možností. Již během studia tedy nastupují studenti na junior pozice, případně do administrativy nebo podpory IT.

Graf 5: Současné pracovní pozice absolventů (prosinec 2012).

Když jsme srovnali předchozí pracovní pozice, které absolventi zastávali dříve, s aktuálními pracovními pozicemi (viz Graf 5) absolventů, tak jsme zjistili, že přibyly následující: Manažer informatiky (CIO), Manažer rizik, Výkonný ředitel (CEO), Architekt IS. Tedy pozice, u kterých se očekává již zkušenost v dané oblasti, což je pozitivní posun z hlediska možností osobního růstu absolventů oboru Informační management.

Z hlediska současných pracovních pozic dominuje Business analytik, Business konzultant a Projektový manažer, které odpovídají spíše sekundárním cílovým profesím. Primární profese jako CIO, Manažer rizik a Obchodní manažer jsou již zastoupeny méně. To lze částečně zdůvodnit nutností delší praxe na tyto pozice, jak bylo zmíněno již výše.

Uplatnění našich absolventů v oblasti jejich vzdělání, lze hodnotit jako velmi dobré, včetně posunu na odpovědnější pozice s přibývajícím praxí. Z hlediska budoucího vývoje poptávky po absolventech informaticky orientovaných oborů je trendem postupný růst, naopak počty absolventů budou v této oblasti stagnovat a to nejenom v důsledku (pod)financování vysokého školství, ale též nedostatkem odborných vyučujících, kteří by se podíleli na výuce budoucích generací. [5]

5 ZÁVĚR

Silný informační management je podmínkou nutnou pro fungování každé organizace a nezbytné je, aby ho vykonávali „informační experti“. To autory vede k závěru, že magisterský studijní obor s tímto zaměřením je oborem perspektivním. Za jeho významnou přednost lze považovat vedení studentů ke komplexnosti pohledů na práci s informacemi v organizaci a její řízení. Význam sehrává také interdisciplinární přístup ke vzdělávání studentů. To jsou také nejčastěji jmenované inovace v oblasti vzdělávání, které by se měly objevovat v celém školství v důsledku tzv. Globalizace 3.0 po roce 2000 [10].

Vždy je však možné dělat věci lépe. V souladu s touto tezí byl realizován i výzkum, který lze považovat za vklad k inovaci studijního oboru. Jeho přínos spatřují autoři zejména v naplnění inovace produktové a organizační. Produktová inovace je zaměřena na skladbu a obsah předmětů, jejichž charakteristiky nebo možnosti využití jsou zcela nové nebo výrazně zlepšené, organizační inovace znamená např. nový přístup k získávání znalostí, intenzivní spolupráce na studentských projektech s jinými (domácími i zahraničními) univerzitami, spolupráce na řešení projektů s konkrétními podniky, apod. Z pohledu těchto dvou typů inovací se doporučení týkají zejména zajištění provázanosti jinak logického rámce předmětů, intenzivní přístup k procvičování teoretických přístupů na reálných praktických příkladech, zařazení semestrálního programu orientovaného na práci v praxi, posílení spolupráce se zahraničními univerzitami ve výměnných pobytech a společných projektech ve výuce. Tato doporučení se jeví jako praxí potvrzená (na základě zde představeného výzkumu mezi absolventy s odstupem až 6-ti let od absolvování) a při snaze o inovativní přístupy k oboru je nutné je vzít v úvahu. Do této skupiny patří podle názoru autorů doporučení na rozšíření portfolia oborově volitelných předmětů či předmětů v rámci vedlejší specializace, aby si student mohl vybírat dle určitého/skutečného zájmu o problematiku, jejímž studiem „dotvoří představu“ o vlastní budoucí profesionální orientaci.

6 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- [1] 5 hlavních inovačních typů. CzechInno [online]. 2012 [cit. 2013-07-22]. Dostupné z: <http://www.czechinno.cz/inovace/definice-inovace/5-hlavnich-inovacnich-typu.aspx>
- [2] Applied Information management: Core Courses and Curriculum Components. University of Oregon [online]. 2012 [cit. 2013-09-17]. Dostupné z: <http://aim.uoregon.edu/prospective/curriculum/core.php>
- [3] DENISON, D.C. Modernizing the Harvard MBA program: How the dean of Harvard Business School transformed an institutional culture in 2 years. The Boston Globe [online]. 2012 [cit. 2013-09-17]. ISSN 0743-1791. Dostupné z: <http://www.bostonglobe.com/business/2012/07/14/progress-report/iGhFBrac5y70q58HnxM4KN/story.html>
- [4] DOUCEK, Petr, MARYŠKA, Miloš, NOVOTNÝ, Ota. Analýza souladu obsahu ICT studijních oborů s požadavky praxe v České republice. E+M. Ekonomie a Management, 2013, roč. XVI, č. 3, s. 148–161. ISSN 1212-3609.
- [5] DOUCEK, Petr. Human Capital in ICT – Competitiveness and Innovation Potential in ICT. In: DOUCEK, P, Gerhard CHROUST a Václav OŠKRDAL. IDIMT-2011: interdisciplinarity in complex systems. Linz: Trauner, 2011, s. 11-22. Schriftenreihe Informatik. ISBN 978-3-85499-873-0.
- [6] DOUCEK, Petr, ed. Informační management. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2010, 251 s. ISBN 978-80-7431-010-2.
- [7] GAYNOR, Gerard H. Innovation by design: what it takes to keep your company on the cutting edge. New York: AMACOM, 2002, 302 s. ISBN 08-144-0696-3.
- [8] Information Management. University of Washington [online]. 2012 [cit. 2013-07-17]. Dostupné z: <http://www.washington.edu/uwit/im/>

- [9] KOUCKÝ, Jan a Aleš BARTUŠEK. Demografický vývoj a projekce výkonů vysokých škol. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2011, CD-ROM. ISBN 978-80-7290-524-9.
- [10] LARKLEY, Jasmine a Viola MAYNHARD. Innovation in education. New York: Nova Science Publishers, 2008, 235 s. ISBN 16-045-6275-7.
- [11] MARYŠKA, Miloš, DOUCEK, Petr. SMEs Requirements on „Non-ICT” Skills by ICT Managers – The Innovative. In: Liberec Economic Forum. Liberec, 16.09.2013 – 17.09.2013. Liberec : Technická univerzita v Liberci, 2013, s. 372–380. ISBN 978-80-7372-953-0.
- [12] MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. Výroční zpráva o stavu vysokého školství za rok 2011 [online]. 2013 [cit. 2013-07-17]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vyrocní-zprava-o-stavu-vysokeho-skolstvi-za-rok-2011>
- [13] OECD & EUROSTAT, LUXEMBOURG. Oslo manual: guidelines for collecting and interpreting technological innovation data. 3rd ed. Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development, 2005. ISBN 978-926-4013-100.
- [14] Přehled vedlejších specializací 2011/2012. Vysoká škola ekonomická [online]. 2012 [cit. 2013-07-17]. Dostupné z: <http://www.vse.cz/download/?ID=344>
- [15] VODÁČEK, Leo, ROSICKÝ, Antonín. Informační management: pojetí, poslání a aplikace. Vyd. 1. Praha: Management Press, 1997, 146 s. ISBN 80-859-4335-2.
- [16] VYMĚTAL, Jan, Anna DIAČIKOVÁ a Miriam VÁCHOVÁ. Informační a znalostní management v praxi. Vyd. 1. Praha: LexisNexis CZ, 2005, 399 s. ISBN 80-869-2001-1.
- [17] WEBFINANCE, USA. Information management. In: BusinessDictionary.com [online]. [cit. 2013-07-20]. Dostupné z: <http://www.businessdictionary.com/definition/information-management.html>
- [18] WILSON, T. D. Information management. In: FEATHER, John a R STURGES. International encyclopedia of information and library science. 2nd ed. New York: Routledge, 2003. ISBN 9780415259019.
- [19] ZIFF DAVIS CORPORATE, USA. Information management. In: PCMag.com [online]. [cit. 2013-07-17]. Dostupné z: http://www.pcmag.com/encyclopedia_term/0,1237,t=information+management&i=44948,00.asp